

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ ТА МИСТЕЦТВ

**Методичні рекомендації щодо виконання курсового проекту
«Концептуальний проєкт ландшафтно-просторової організації
приватної ділянки»**

Освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурно-ландшафтного
середовища» другого рівня вищої освіти

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Кваліфікація: магістр дизайну

Харків 2022 рік

Методичні рекомендації до виконання курсового проєкту «Концептуальний проєкт ландшафтно-просторової організації приватної ділянки» з курсу «Концептуальне проєктування» для студентів 1 курсу другого рівня вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн архітектурно-ландшафтного середовища»

Розробник: канд. арх., доцент каф. «Дизайн середовища»,
Шарлай Олена Василівна.

Рецензенти:

Михайло Авербах, кандидат архітектури, доцент каф. ДАС Харківський національний університет будівництва та архітектури

Ірина Снітко, кандидат архітектури, доцент
Харківська національна академія міського господарства імені А.Н. Бекетова

Методичні рекомендації призначено для організації аудиторної, практичної та самостійної роботи студентів 1 курсу другого рівня вищої освіти /магістр/ денної форм навчання під час вивчення дисципліни «Концептуальне проєктування». На лекційних і практичних заняттях студенти набувають навички теоретичного аналізу та формування власної концепції дизайну ландшафтного простору та навички в використанні матеріалів, конструктивних рішень, комп'ютерних програм при розробці ландшафтно-просторових рішень, проводити комплексний аналіз ділянки проєктування, формувати оптимальне проєктне рішення з урахуванням інклюзивних та екологічних вимог, для створення сучасного комфортного середовища.

Затверджено: кафедрою «Дизайн середовища»
Протокол від “ 31” серпня 2022 року № 28

Шарлай О.В., 2022р.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Тема 1. Особливості ландшафтного проєктування в умовах міського і природного оточення.....	4
Тема 2. Аналіз ділянки проєктування.....	8
Тема 3. Етапи проєктування.....	9
Тема 4. Облаштування сходів	10
Тема 5 Планування стежок.....	10
Тема 6. Формування ландшафтних груп	11
Тема 7. Основні креслення ландшафтного проєкта.....	13
Рекомендована література.....	14
Додатки.....	15

Загальні положення

Мета і завдання курсу

Мета дисципліни полягає в засвоєнні студентами методики з передпроектного аналізу, генерування концептуальної ідеї рішення архітектурно-ландшафтного простору та засобів її втілення, що є необхідним для їх професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у студентів систем и знань у сфері означеної дисципліни;
- надання їм необхідних знань та практичних навичок в формуванні авторської пропозиції;
- сприяння творчому розумінню необхідності розробки проектних проблем та засобів вирішення питань з обраної теми дисципліни;
- сприяння розвитку професійних умінь з презентації результатів розробки власної пропозиції на обрану тему.

Найважливішою умовою створення привабливого та функціонального саду чи будь-якого ландшафтного об'єкту є ретельний комплексний аналіз території і грамотне проектне рішення. Проектувальник в сфері ландшафтного дизайну має комплексно підійти до організації території ділянки, виявити виразну пластику рельєфу, підкреслити привабливі краєвиди, що відкриваються, приховати з поля зору небажані об'єкти, використовуючи всі засоби ландшафтного дизайну. При створенні ландшафтного проєкту, важливо дотримуватися балансу естетики та функціональності, оптимальне поєднання цих двох якостей є одним з ключових моментів успіху.

Тема 1. Особливості ландшафтного проєктування в умовах міського і природного оточення.

Міське оточення

Особливості проєктування в умовах міського оточення мають свої позитивні і проблемні моменти. Для створення комфортного архітектурного середовища слід про них знати і використовувати при розробці проектного рішення. Насамперед розглянемо основні загальні обмежувальні умови проєктування.

Земля коштує вище номінальної вартості і проєкт буде компактним, тому слід намагатись повністю використовувати простір.

Простір обмежений і тому проектне рішення має розширити простір за рахунок багатоцільового використання зон ділянки і за рахунок взаємодії просторових співвідношень всередині ділянки і оточення.

Міське оточення зазвичай викликає відчуття обмеження і пригніченості. Можливо декому захочеться закритись і спорудити собі вежу, де б можна жити в спокої, але більш вірогідно, що людина шукатиме відпочинку і свободи від стресу. Якщо так, то жорсткі і обмежувальні форми поступляться легким, прозорим і вільним.

Райони і ділянки обмежені за масштабом. Об'єкт, що сприймається доречним у відкритому просторі, буде виглядати занадто великим в умовах міського ландшафту. Робота з масштабом надає великі і різноманітні можливості. Велике дерево може візуально зменшити внутрішній простір двору, в той час як маленьке — може надати йому додаткового візуального значення.

Міські вулиці стають основними візуальними вісями для сприйняття об'єкту. Вони стають елементами міцно пов'язаними кварталом забудови і з будинком. Співвідношення форми споруди, ширини і чітко спрямованого напрямку вулиці стають важливими композиційними елементами, що переносяться і у внутрішній простір маєтку.

Міська вулиця — джерело шуму, шкідливих викидів, небезпеки і інших незручностей. Елементи плану поблизу з вулицею мають бути спрямовані на розвиток вглиб ділянки. Доцільно використовувати перфоровані екрани і загорожі із зелених посадок.

Несприятливі кліматичні умови. Завдяки великій кількості кам'яної кладки, асфальтованих поверхонь і бруківки, в місті влітку температура повітря на 4-5 градусів вище, ніж за містом. Запроєктуйте оазис, використовуйте тінь, конструкції для захисту від сонця, розпилювачі водяного пилу, охолоджувальні властивості водних поверхонь. Клімат може бути штучно змінений за рахунок використання дерева, як матеріалу покриття терас і дитячих майданчиків, за рахунок притоку повітря, спрямованого екранами для захисту від сонця. Надзвичайно багатий досвід такого проєктування надають нам приклади традиційних архітектурних комплексів в теплих країнах.

Природні елементи — дерева, каміння — не чисельні, тому мають особливе значення. Вони вже не елементи загального пейзажу, а ізольовані об'єкти, які потребують додаткового естетичного оформлення. Максимально використовуйте природні елементи, включайте їх в проєктне рішення, зробіть їх композиційними центрами. Залучайте для оптимізації кліматичних умов додаткові ландшафтні елементи, наприклад: природні особливості рельєфу, ландшафтні групи або поодинокі дерева. Рівні поверхні, рослини і вода можуть замінити скульптурні чи архітектурні елементи. Останнім часом

набуває популярності ідея створення садів на експлуатованих покрівлях. Безліч варіантів і для житлових будинків і для офісних центрів і для готелів. Виразним прикладом використання площини покриття є найбільший в світі сад на даху (довжина — 300м.) лондонської штаб-квартири Google.

Щільне оточення сусідами робить людину частиною спільноти, важливою частиною цілого. Сталий характер поселення не можна порушувати. Ми обов'язково маємо приймати і поважати сталий тип відношень в поселенні. Досягнення визначеного ступеню підпорядкованості при проєктуванні індивідуального житлового комплексу в умовах сталого оточення має спиратись на сталі візуальні образи, які формують індивідуальність архітектурного середовища поселення. Мова йде не тільки про складнощі з узгодженням проєктної документації, а і про моральну відповідальність за збереження традицій і повагу до спільноти.

В умовах міського оточення людина почувається незахищеною завдяки розмірам ділянки і близькості сусідів. Відчуття ізольованості — одна з головних задач при проєктуванні об'єкту в умовах міського оточення. Слід звернути увагу на формування внутрішнього простору, орієнтувати вікна кімнат на внутрішній двір. В попередніх лекціях, розглядаючи вимоги до архітектурного простору ми згадували про такий критерій як контрольованість. Зараз йдеться саме про нього. Простір, що забезпечує цю вимогу надає можливість позбавитись стресу, відновити відчуття спокою. Контрольоване середовище легко створити в умовах індивідуальної забудови. Наприклад, в Англії практикується створення приватних садів у внутрішньому просторі кварталу. Доступ туди мають тільки мешканці будинків кварталу або їх гості.

Природне оточення. Зазвичай площа, відведена під забудову більша, тому що земля коштує дешевше. Планувальна структура має розкритий, вільний характер бо вибір композиційного рішення не обмежений сусідніми об'єктами.

Фактично межі ділянки обмежені, але візуально залучається набагато ширший простір. Фізичні об'єкти, що фіксують межі ділянки, огорожі, верхівки дерев, ландшафтні об'єкти, розташовані на великій відстані, можуть бути елементами проєкту. В композицію можуть бути включені всі елементи до самого небокраю. Ми можемо орієнтувати проєкт на зовнішній простір, використовуючи найкращі ракурси оточення.

Вибір замовником сільської місцевості свідчить про бажання залишитись наодинці з природою. В проєкті слід спробувати зробити природу метою і головною темою проєкту. Намагаємось зберегти оточення

наскільки це можливо, порушуємо його тільки з метою покращення. Слід з повагою ставитись до сталого образу оточення, не намагатись збільшити корисну площу, якщо це порушує масштаб забудови вулиці, не руйнувати колористичну гармонію, фарбуючи власний будинок. Гармонія архітектурного середовища поселення – загальний здобуток мешканців і належить їм усім в рівній мірі.

Основні елементи ландшафту вже визначені. Намагаємось вписатись в ландшафт, підкреслюємо його найпривабливіші моменти і знімаємо акцент з небажаних елементів, пропонуємо рішення конструктивних систем в найкращому співвідношенні з формами ландшафту. Функціональне зонування (рекреаційна зона, зона відпочинку, господарська та ін.), підпорядковане умовам рельєфу і вільно розміщене на ділянці, виглядатиме органічним і забезпечить комфортне використання.

Характер рельєфу і форма ділянки проєктування є важливими візуальними елементами. Якщо співвідношення споруди і форм рельєфу продумані, то збільшується архітектурна виразність образу об'єкту. Дім над водоспадом Френка Ллойда Райта — класичний улюблений приклад вдалого поєднання природного елемента і архітектури. Каскадна форма споруди, дотримання природної кольорової палітри, грубі текстури — всі використані засоби підпорядковуються темі скелі з водоспадом.

Привабливий ландшафт є чергою гармонійно поєднаних поступових переходів. При проєктуванні перехідних зон між будинком, допоміжними спорудами, зонами відпочинку, велике значення набувають проміжні ділянки, що пов'язують архітектурні елементи і поверхню землі.

Архітектурні споруди стають елементами штучно внесеними в ландшафт. Або споруда, або ландшафт мають домінувати. Іноді оточення розглядається як фон для акцентної архітектурної споруди, а буває, що споруда має підпорядковуватись ландшафту, доповнюючи його.

Сільський ландшафт є середовищем витончених елементів: тонка графіка гілок дерев, багатство відтінків зелені, неба, тіні від хмар. При проєктуванні слід приділити увагу питанням масштабності і розробці деталей. Якщо в умовах міського оточення більшість морфологічних характеристик задана характеристиками оточення, то в природному оточенні кожне рішення має індивідуальний характер.

В умовах природного оточення людина більше потребує захисту від дощу, сонця і вітру. Слід передбачити захисні системи і елементи для покращення мікрокліматичних умов. В залежності від потреб, можна використати захисні екрани від вітру, навіси закриють від дощу і сонця,

перфоровані екрани з використанням вертикального озеленення нададуть тінь і прохолоду в спекотний день.

Ділянка надає простір і широкі можливості для переміщення. Автомобільні під'їзди і пішохідні доріжки мають підпорядковуватись загальному задуму і це - єдине обмеження для архітектора. Регулярний або пейзажний характер планування структури ділянки — тільки ваше рішення, правда зважаючи на рельєф і побажання замовника.

Наявні природні елементи сільської ділянки — каміння, великі валуни, дерева — створюють характер ландшафту, надаючи йому індивідуальності. Не слід одразу позбавлятися них, для створення будівельного майданчику чи для тимчасового зберігання будівельних матеріалів. Рішення зі зберіганням матеріалів завжди буде знайдено інше. По завершенні будівництва постане питання ландшафтного дизайну, а засоби дизайну завжди однакові — рослини і каміння. Є сенс зберегти ті, що вже ростуть на ділянці.

Тема 2. Аналіз ділянки проектування.

Органічне поєднання ландшафту, архітектурного оточення і самої споруди починається з ретельного аналізу ділянки проектування. Якщо зрозуміти всі недоліки і переваги місця, щоб при роботі над проектом виявити переваги і знівилювати негативний вплив об'єктивних факторів, і планувальна структура ділянки, і форма споруди виникає сама, оптимальна і єдина можлива. Тому попередній виїзд на ділянку проектування має передувати всім проектним роботам.

Перш за все, вам необхідно проаналізувати ділянку проектування. Для цього використовується топографічна зйомка, де позначені межі ділянки проектування. Також слід позначити розу вітрів. Це напрямок переважних вітрів для зимового і літнього сезонів. На топографічній зйомці мають бути нанесені горизонталі з топографічними позначками висот, існуючі дерева, дороги, електричні мережі і опори, напрямок на північ. Після проведення ретельного аналізу ділянки, мають бути визначеними кілька місць потенційно придатних для будівництва.

1. Починають аналіз з огляду ділянки і визначення місць, з яких відкриваються найбільш привабливі види на оточення, бідні види і непривабливі. Ці місця фіксують на зйомці, щоб при проектуванні залучити привабливий краєвид до сприйняття або з вікон будинку, або з тераси.

2. Наступний крок — визначитись з наявними на ділянці деревами. Маємо намагатись максимально зберегти дорослі дерева, окрім вражених

хворобами та шкідниками, або сухих. Дерева, що потрібно прибрати позначаємо на зйомці.

3. Позначаємо потенційно можливі точки в'їзду на ділянку, пам'ятаємо, що відстань від в'їзду до перехрестя має становити 30 метрів.

4. Аналізуємо розу вітрів. Два накладені багатокутники показують переважний напрямок вітру в зимовий і літній періоди. Позначаємо на зйомці місцини, де високі точки горизонту надають захист від вітру, а низькі створюють протяг. При проектуванні слід враховувати, що зимовий вітер — негативний фактор, який ускладнює опалення будинку, і якщо є можливість зменшити його вплив за рахунок розташування споруди нижче по схилу, слід цим користуватись. Літній вітер, навпаки, несе прохолоду і полегшення, тому розміщення з цього боку терас і відкритих приміщень зробить перебування більш комфортним.

5. Наносимо траєкторію руху сонця. Позначаємо сектори, де високі точки горизонту і дерева створюють захист від сонця.

6. Наносимо інші ландшафтні особливості ділянки.

7. Наносяться на зйомку також всі елементи освітлення і опори електромереж, з указанням напрямку на них і відстанню від них.

8. Якщо на ділянці є місця, де відсутній дерновий шар, або є виходи скельної породи, ділянки з ерозією, слід їх позначити, для консультації з геологічним відділом.

9. Зональні обмеження (червоні лінії, блакитні лінії та ін.).

Таким чином, процес аналізу ділянки проектування має за мету виявлення основних об'єктивних природних факторів і фіксацію їх впливу на ділянку проектування для прийняття заходів для зменшення їх негативного впливу і використання корисної сторони для створення комфортного архітектурно-ландшафтного середовища. В результаті аналізу мають бути визначені місця потенційно придатні для забудови, місця для відпочинку, майданчик для паркування транспорту, господарська зона та ін...

Тема 3 Етапи проектування

Перший етап – ескізне (концептуальне) ландшафтне проектування. На даному етапі визначається загальне просторове планування та ландшафтний дизайн об'єкта – стиль ділянки, розбивка території на функціональні зони, розміщення основних ландшафтних елементів у саду, деревно-чагарникової рослинності, квітників, водойм, струмків, газонів, прокладається дорожньо-стежкова мережа ділянки, а також вирішується питання про трансформацію чи коригування рельєфу.

На стадії ескізного проєктування дуже корисним є 3-вимірне уявлення варіантів планування ділянки (3-вимірне побудова). Це дає наочніше уявлення про ідею проєктувальника (на відміну від міркувань на основі тільки ескізу планування території) і дозволяє більш вірно спроектувати ландшафтний дизайн саду, а також зрозуміти і відчувати його. Після затвердження концепції приступають до робочих креслень проєкту ландшафтного дизайну.

Наступним етапом проєкту ландшафтного дизайну є робоче ландшафтне проєктування. Ця стадія включає детальну розробку генерального плану, створення розбивочного і садівного креслення, дендроплану, схеми розміщення освітлювальних елементів. Більш повні за складом ландшафтні проєкти, за потреби, містять також проєкти вертикального планування, дренажу, поливу, малих форм та споруд. Докладніші ландшафтні проєкти містять детальний план квітників із зазначенням місць посадок для кожного виду рослин та інші робочі креслення, що допомагають при подальших ландшафтних роботах.

Тема 4. Облаштування сходів

Якщо ділянка проєктування має значний ухил, при розробці вертикального планування необхідно використовувати сходи.

Для цього є кілька основних вимог: сходи мають бути безпечними, відповідати функціональному зонуванню саду, та підвищувати його естетичні якості.

У дизайні території сходи виконують низку інших функцій: створюють зорову ілюзію піднесення, розташованого вище по рельєфу. Якщо перед будинком або альтанкою зробити невеликі сходи з декількох щабель, то така споруда здаватиметься легшою і більш значущою.

Сходи розширюють і ускладнюють простір. Для споруд, які розташовані нижче рівня входу на ділянку, використання сходів створить ефект упорядкованої, більшої за обсягом території.

Особливості проєктування зовнішніх сходів:

Сходи краще робити марші більш пологими, а щаблі досить широкими. Тоді підйом буде легким та безпечним. На крутому спуску зробити марші пологими можна, змінюючи траєкторію руху, розташовуючи її вздовж, а не поперек схилу.

Ширина сходів та ширина садової доріжки, яка веде до них, повинні бути однаковими. Висота маршу не повинна перебільшувати 1.2 м. Якщо рух

сходами передбачає пересування одночасно двох осіб, ширину маршу додатково збільшують до 135 см.

Всі щаблі маршу сходів повинні мати однакову ширину, висоту, довжину та ухил.

Поверхня сходів та сходинкових майданчиків повинна мати невеликий ухил для стоку води, поверхня повинна мати неслизьке покриття.

Поруч зі сходами обов'язково передбачають вуличне освітлення або під світку нижньої частини щаблів, або в верхній частині сходів.

Тема 5. Планування стежок

Перед тим як почати формувати мережу садових стежок, необхідно ретельно обміркувати їхнє розташування на ділянці. На плані ділянки потрібно нанести всі функціональні зони, будинки та господарські споруди, позначити розташування дерев, які вже ростуть і ті що заплановано посадити. Також необхідно продумати стилістичне рішення стежок, форму та матеріали, з яких вони мають бути виготовлені. Слід враховувати інтенсивність переміщень мешканців дільницею. Ці показники стануть визначальним для планування ширини стежок.

Наприклад, в зону барбекю або басейну бажано облаштувати стежки якими комфортно зможуть пройти дві людини одночасно. Ширина такої доріжки має становити від 1,2 до 1,8 м. Інші стежки можуть бути 80 – 100 см завширшки. Важливо обміркувати і геометрію, і напрямки стежок. Вони можуть бути прямими і мати чітку геометрію або мати пластичний, нерегулярний характер.

Основні етапи зведення садових стежок:

Вибирають матеріал. Вибір залежить від обраного стилю, умов ділянки та особистих уподобань.

Насамперед - на ділянці слід розмітити місце розташування стежки.

Далі слід підготувати ґрунт та створити основу. Для цього знімають 30 см. ґрунту, формують траншею та вирівнюють і трамбуєть основу. На дно підготовленої траншеї укладають послідовно, знизу-вверх: гідроізоляційну плівку, пісок або мілкий гравій і верхній шар (плитка, бруківка, цегла або сипуче декоративне покриття згідно проектного рішення).

Тема 6. Формування ландшафтних груп

"Група" - це поєднання деревних рослин одного або декількох видів, які розташовані на відкритому просторі. Група – базова конструкція для садово-паркової архітектури, як пейзажного, так і регулярного стилю. Групи

формують силует саду, наповнюють простір грою світла та тіней, збагачують колорит ландшафту.

Для формування ландшафтних композицій найважливішими є морфологічні характеристики дерев (розмір і форма крони, колір листя і структура крони).

В ландшафтних композиціях використовують як природну форму крони так і штучну, отриману в результаті обрізки. Найбільш поширені в декоративному садівництві дерева з пірамідальною, колоноподібною, овальною, кулястою, зонтичною, плакучою і горизонтальною формами крони.

Групи можна класифікувати: за розміром, дендрологічним складом, за побудовою композиції, за густотою посадки або структурою, декоративністю і призначенням.

За розміром групи ділять на малі, середні та великі.

Малі групи складаються з 2-4 рослин, діаметр загальної проекції крон рослин групи для приватної ділянки - до 1,5м. При цьому висота групи значно перебільшує загальний діаметр.

Середні групи складаються приблизно з 5-10 рослин, діаметр загальної проекції крон не більше 3 м. Висота рослин і загальний діаметр приблизно однакові.

Великі групи складаються з 11-15 рослин і більше, діаметр загальної проекції крон – 8 м. Висоту групи визначає висота найвищого дерева.

За дендрологічним складом групи можуть бути

чисті (прості) - що складаються з рослин одного виду (тільки хвойні, або тільки листяні);

складні – що складаються з дерев та чагарникових видів;

змішані – складаються з кількох видів рослин (хвойні і листяні).

За характером підбору рослин виділяють групи: стабільні (не змінюють свій вигляд протягом року, наприклад хвойні породи), напівстабільні (що складаються з рослин хвойних і листяних порід) і динамічні (складаються з листяних порід різних за забарвленням листя, квітів, періодами цвітіння).

Використання чагарників дозволяє надати композиції групи більш завершеного вигляду, збагачуючи її забарвленням листя та гілок, а також квітами. Змішані групи (дерева і чагарники) цікаві за кольором, контрастною формою та структурою крон. Вони можуть бути щільними або ажурними, одно- та багатоярусними, великими та малими.

При підборі дерев і чагарників до груп потрібно намагатися уникати зайвої строкатості. Групи можна формувати з одних листяних порід,

листяних з хвойними та рідше з хвойних. Групи хвойних значно виграють від близькості листяних порід. У парках переважає другий варіант змішаних груп – хвойні із листяними, додатковий ефект якому надає фактор сезонної зміни кольору листя. Колір групи залежить від забарвлення складових і є дуже важливою характеристикою, від якої іноді залежить загальне враження. Кольорове поєднання може забезпечити відчуття єдності рослин у групі чи створити контраст. Одним із прикладів вдалих декоративних поєднань може бути ландшафтна композиція з берези, дерену білого та ялини. Близька стовбура та прозора структура крони берези контрастує з щільною темною кроною ялини і прозора крона дерену апелює до берези, а червоний колір гілок підкреслює зелену хвою .

Контрастні групи будуються на використанні контрастних сполучень декоративних рослин з різною формою крони (пірамідальні, кулясті, горизонтальні), кольором, фактурою листя та стовбурів, величиною і формою.

Контрастні групи переважно мають композиційне ядро. Ядро формується з однієї чи кількох рослин, зазвичай вищих. Воно може бути чистим або змішаним за складом. При компонуванні ядра з кількох видів підбирають рослини, близькі по забарвленню листя або структурою, що створює плавний перехід за тією чи іншою ознакою.

За густотою посадки (або структурою посадки) групи можуть бути: щільні, ажурні та перфоровані. Густина груп залежить від біологічних вимог рослин та декоративних властивостей.

Щільні групи створюють монолітний об'єм, в якому відсутня прозорість. Вони формують почуття закритості ізолюваності. Найчастіше це складні структури, створені із багатоярусних змішаних груп, де світлолюбні види з високо піднятою кроною висаджують на зовнішньому контурі, а в середині - тіньовитривалі види з низько опущеною кроною.

Тема 7. Основні креслення ландшафтного проєкту.

Генеральний план – основне креслення ландшафтного проєкту. Показує загальне планування та стильове рішення ландшафтного дизайну ділянки, розміщення всіх будівель і споруд, основних елементів благоустрою та озеленення.

Розбивочне креслення - служить для винесення створеного ландшафтного проєкту на територію. Ландшафтні роботи вкрай незручні без цього креслення. Відображає всі розміри та відстані для розмітки місць під доріжки та майданчики, водойми та альтанки, інші елементи благоустрою.

Денроплан – містить інформацію про місце розташування конкретної рослини із зазначенням її роду, виду, сорту та кількості в штуках. Є базою для складання асортиментної відомості рослин проєктів ландшафтного дизайну.

Садівне креслення - застосовується при висадженні запланованих ландшафтним проєктом рослин. Містить інформацію про точне розташування рослин із зазначенням відстаней до центрів посадкових ям.

Схема розміщення освітлювальних елементів - містить інформацію про запроєктовані освітлювальні елементи функціонального та естетичного призначення, а також їх місцезнаходження на території ділянки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бондаренко І.В., Туманов І.М. Тітаренко Н.О. Арт-ландшафти в дизайні сучасного середовища та їх характеристики. Збірник наукових праць. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура. Харків: ХДАДМ, 2016. № С. 12-15.
2. Демченко О. О., Ковалевський С. Б., Березівський Л. М., Соботович А. Л. Проектування ландшафтних об'єктів: навч. посіб. Ч.2. Дендропроєктування / Київ: НУБіП України, 2018. 206 с.
3. Кривуц С.В., Бган А.Б. Стрінг-арт як засіб формування дизайну сучасних арт об'єктів: матеріали І Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Дніпро, 2021р. Т. 2. С.39-40.
4. Кривуц С.В., Пікущий О. Дерево в сучасному дизайні середовища: традиційний та інноваційний підходи: матеріали міжн. наук.-практичн.конференції «Topical issues of modern science and education». SPC “Sci- conf.com.ua”, м. Харків, 2021р. С.961-964.
5. Лукас Филипс Маленький сад. . Лондон: FrancesLincoln. 2016. 384с.
6. Малова А.И. Промышленные центры как среда формообразования полифункциональных архитектурных пространств. Збірник наукових праць. Науковий вісник будівництва. Харків.: ХНУБА. 2017. Том 90. №4. С. 48 – 53.
7. Пилипчук О.Д., Кривенко О.В. Використання сучасних напрямків образотворчого мистецтва у проектно-дизайнерській практиці як засобів організації естетичного предметно-просторового середовища. Збірник наукових праць. “Містобудування та територіальне планування”. Київ: КНУБА. 2020. Вип. № 75. С. 317–327.
8. Порт В. Ландшафт. Архітектура. Дизайн. Київ: ПП “ЛАД”, 2017. 610 с.
9. Урсула Бьюкен Английский сад. Лондон: FrancesLincoln. 2017. 320с.
10. Шарлай О.В. Инновационные методы вертикального озеленения архитектурных объектов. Збірник наукових праць «Науковий вісник будівництва». Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ. 2018. Т.91. №1. С.5-11.

Допоміжна

11. Богданова Ю. Л. Еволюція ландшафтного проектування у Львові ХХ—ХХІ століття. Збірник наукових праць. Вісн. Нац. ун-ту «Львів.

- політехніка». 2014. № 793. С. 126—133.
12. Дідик В. В., Максим'юк Т. М. Естетика та композиція ландшафту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади: навч. посіб. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 244 с.
  13. Саммерли B. Тайные сады. Британские садовники приглашают в свои секретные сады. Лондон: FrancesLincoln, 2017. 272с.
  14. Шмиг Р.А., Боярчук В. М., Ландшафтна архітектура. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури .Львів: Триада плюс, 2010.116 с.
- Інформаційні ресурси**
15. Blanc P. The Vertical Garden. From nature to the city. Revised and updated. New York; London: W.W. Norton & Company, 2012: URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/> (дата звернення 30.07. 2022 р)
  16. Edificio Consorcio Santiago de Enrique Browney Borja Huidobro | diseno arquitectura.cl: URL :<http://www.disenorquitectura.cl/edificio-consorcio-santiago/> (дата звернення 15.08.2022 р.)
  17. **Organic Building:** URL: <https://inhabitat.com/organic-building-in-osaka-is-clad-with-plant-filled-pockets/> (дата звернення 15.08. 2022 р.)
  18. Window Gardens: URL: <https://www.thegardenglove.com/diy-indoor-herb-gardens> (дата звернення 20.08. 2022 р)
  19. Вертикальные сады Патрика Бланка: URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Vertical-Gardens-As-A-Restoration-Component-In-A-Patel-Verma/245605918a914677ead18da7d7446c0400c612dd> (дата звернення 05.09.2021 р.)
  20. Модульные плитки для вертикального озеленения «Живая стена» от Эмилио Ллобата: URL: <http://bloglandshafta.com/> (дата звернення 14.08.2022 р.)

Додатки

Втілення авторської концепції формування дизайну освітлення присадибної ділянки «Pool Pond»

Таблиця 6.3.2.1

Автори: [назва фірми]	Клієнт: [назва фірми]
Місце: [адреса]	Об'єкт: [назва об'єкта]
Рік: [рік]	Статус: [статус]

Цілі проекту: [текст]

Рішення: [текст]

Висновки: [текст]

Детальні описи: [текст]

Візуалізація: [зображення]

Збереження натуральних природних форм та орієнтування їх функціональними елементами

The bottom part of the image shows a large photograph of a modern garden at night. It features a swimming pool, a lounge area with a large canopy, and various lighting elements like spherical lights and wall sconces.

Приклад 1. Варіант формування дизайну присадибної ділянки. Ст.1к. ДАЛС Вовченко А., 2019 р.

Приклад 3. Ескізний проект присадибної ділянки.
Ст.1к. ДАЛС Пікущий О., 2021 р.

Приклад 4. Ескізний проект присадибної ділянки.
Ст.1к. ДАЛС Горбунов Ю., 2021 р.